

Topònims que no fan cas de l'IEC

18/10/2024

Ets i Uts. Píndoles de llengua

Gramàtica

A Catalunya hi ha vuit noms de municipis que no segueixen la normativa de l'IEC

351//Gran notícia: l'Ajuntament de Cabassers ha emprès fer el canvi del nom del municipi segons els criteris i l'expertesa de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Ara passarà de l'incorrecte Cabacés a Cabassers. A Catalunya hi ha encara vuit noms de municipis que tenen una denominació que no segueix la normativa de l'IEC o la tradició toponomàstica del país, però, en canvi, tenen caràcter oficial. Malgrat que el Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya conté tant la forma oficial, marcada amb un asterisc, com la normativa, en usos no oficials es recomana fer servir sempre la forma normativa des del punt de vista lingüístic.

Recordem que els altres vuit topònims no normatius són: Capmany (que hauria de ser Campmany ('camp gran')), Figaró-Montmany (hauria de ser el Figueró i Montmany; el mas i hostal del Figueró és documentat des del 1399), Lladó (Lledó, que s'escriu com el fruit del lledoner), Massanes (Maçanes; ve de la paraula antiga i dialectal maçana ('poma')), Navàs (Navars, topònim d'origen preromà, potser bascoide), Rialp (Rialb; ve del llatí rivus albus ('riu alb'), i se li donà aquest nom per la tonalitat blanquinosa de la llera, a causa del seu caràcter calcari), Torrelavit (Terrassola i Lavit, ja documentats als segles XII i X, respectivament) i Forallac (Fonteta, Peratallada i Vulpellac, documentats als segles IX, XI i X, respectivament).

És sabut, o potser no tant, que el franquisme va prohibir els topònims amb ortografia fabriana i va tornar a les formes anteriors, fixades el 1870 per l'Instituto Geográfico y Estadístico, que eren castellanitzades. En democràcia, alguns municipis van quedar ancorats amb les formes imposades pel franquisme el 1939. Si els topònims oficials estan mal escrits és perquè segons la legislació l'última paraula és dels ajuntaments, sense fer cas del criteri de l'IEC, que és l'autoritat lingüística per llei.

Molts d'aquests noms "incorrectes" eren les formes reconegudes durant la dictadura franquista. Seria com si en lloc de Sant Quirze de Besora hi hagués encara l'estrany nom de San Quirico de Besora. Llevat d'aquests vuit, la resta de municipis de Catalunya presenten la forma normativa com a oficial. S'ha de fer més cas als experts en matèria lingüística, de la mateixa manera que fem cas als metges, als enginyers, als arquitectes, etcètera. Com deia sant Agustí d'Hipona en els seus Sermons (164,14): "Humanum fuit errare, diabolicum est per animositatem in errore manere" ('Errar ha estat humà, però és diabòlic mantenir-se en l'error per orgull').

CNL d'Osona